

Eesti Mesinduskogu koosoleku protokoll

Aeg: 20.05.2026; 19:39-21:15

Koht: Veebikoosolek (MS Teams)

Juhataja: Aivar Raudmets

Protokollija: (Transkriptsiooni põhjal) **NotebookLM**

Osalejad:

Aleksander Kilk (Eesti Mesinike Liit); Jaanus Tull (Eesti Mesilaste Tõuaretajate Selts); Peeter Kuusksalu (Eesti Mahemesinikud); Rain Tõnson (Põltsamaa Mesinike Selts); Mehis Mägit ja Mario Kalvet (liitus hiljem) (Eesti Kutseliste Mesinike Ühing); Maarika Puusepp (liitus hiljem) (Eesti Meetootjate Ühing); Aivar Raudmets (mesindussekkumise projektijuht).

Puudusid:

Erki Naumanis (Tallinna Mesinike Selts); Raul Orglaan (Saaremaa Meetootjate Ühing) saatsid seisukohad kirjalikult.

Päevakava:

1. Ettemaksu saamiseks garantiikirja tagatis.
2. Laboratoorsed uuringud (mee kvaliteet ja koostis)
3. Täiendava teabepäeva korraldamine
4. Ameerika haudmemädaniku (AHM) seireproovid meevööst
5. Rahvusvaheline koostöö (Kasahstani külustus)
6. Mesindussektori esindatus ja ühispöördumine

Päevakorra teemad ja arutelud

1. Ettemaksu saamiseks vajalik garantiikiri ja tagatis

- **Sisu:** Arutelu mesindussekkumise ettemaksu taotlemiseks vajaliku pangatagatise (deposiidi) leidmiseks. Vajaminev summa on suurusjärgus 70 000 – 100 000 eurot.
- **Osalejate sisend:**
 - **Aivar:** Teatas, et on tulnud vihje Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja (EPKK) võimalikust toetusest. Pank on nõus menetlema kombineeritud deposiiti erinevatelt kontodelt. Pöördusin EPKK poole ja lepin kokku kohtumise esimesel võimalusel.

Käivad läbirääkimised ministeeriumiga, et tuleval perioodil kasutada sekkumise tegevusteks osalist mesilaspere toetust. Sel juhul on tegemist vähese tähtsusega abiga, kus teised reeglid, mis vajavad määruse muutmist. Kui see õnnestub võib loota, et siis ei oleks vaja ettemaksu taotleda, tegevused saab kaetud ja lahendatud maksetaotlustega.

- **Aleksander:** Selgitas pangaga sõlmitavat kokkulepet: deposiidi intress oleks u 1,6–1,7%. Garantiikirja lepingutasu on u 100 eurot ja riskitasu 1,5%.
- **Jaanus:** Küsis, miks on vaja riiklikule toetusele (50% Eesti raha) täiendavat tagatist.

Aivar: Sama küsimuse esitasime ministeeriumile. Mesindussektoris sekkumise toetus (EL 50% + Eesti riik 50%) loetakse juriidiliselt üheks tervikuks ja mõlemale kehtivad samad reeglid.

- **Organisatsioonide valmidus:** Saaremaa MÜ ja Eesti Mahemesinikud on valmis panustama mõne tuhande euroga. Eesti Meetootjate Ühingul, EMTS-il ja Tallinna MÜ-I vabu vahendeid tagatiseks ei ole. Mario Kalvet märkis, et ka EKMÜ võib ajutiselt ja lühiajaliselt panustada.
- **Otsus:** Aivar Raudmets kohtub EPKK esindaja Kerli Atsiga esimesel võimalusel, et selgitada EPKK võimalusi. Seejärel tehakse lõplik otsus tagatise vormistamise osas.

2. Laboratoorsed uuringud (mee kvaliteet ja koostis)

Eelinfo (algatatud e-koosolek meili teel 12.05.):

Vastus Peetri küsimusele: võib teha laboriuuringud mesindussaadustele ja vajadust ka põhjendada. Nn järelevalvet teha ei tohi. Realistlik suund laborianalüüsides on lasta uurida spermidiinide sisaldust õietolmus (37 tk, vaadake <https://sekkumine.mesinduskogu.ee/arhiiv/eesti-oietolmu-keemilise-koostise-uuring-2025/>);

- **Sisu:** 3264 euro suuruse eelarve kasutamine laboratoorseteks Mee kvaliteedi ja koostise uuringuteks.
- **Osalejate sisend:**
 - **Aivar:** Tegi ettepaneku jätkata õietolmu uuringuga (spermidiinide sisaldus), kuna 37 proovi on laboris juba olemas. Kui organisatsioonidel on teisi ettepanekuid, siis on võimalik teha parim valik.
 - **Jaanus ja Mario:** Viitasid Rootsis kasutatavale uuele meetodikale importmee kontrollimiseks ja tegid ettepaneku seda uurida.
- **Otsus:** Otsus lükati edasi. Mario uurib Rootsi kontakti kaudu uue meetodika kohta täpsemat infot. Aivar palub Tehnikaülikoolilt otsustamiseks lisaagea.

3. Täiendav teabepäev

- **Sisu:** Üks teabepäev on veel vakantne (3–5 tundi, 10–30 osalejale), peab toimuma enne 20. augustit.
- **Osalejate sisend:**
 - **Mario:** Pakkus välja venekeelse teabepäeva korraldamise Ida-Virumaal, kuna sealsetel mesinikel on suur huvi.
- **Otsus:** Aivar saadab laiali e-kirja, et leida organisatsioonide hulgast konkreetne korraldaja venekeelsele teabepäevale Ida-Virumaal.

4. Ameerika haudmemädaniku (AHM) seireproovid meevööst

- **Sisu:** Vajalik on koguda 193 proovi (3 proovi mesiniku kohta), hetkel koos u 30–40.
- **Osalejate sisend:**
 - **Jaanus Tull:** Soovis saata rohkem proove (nt 2–3% oma perede arvust), et saada parem ülevaade oma mesila seisukorrast.
 - **Peeter Kuusksalu:** Toetas proovide arvu piirangu vabastamist, et vältida vahendite raiskamist.
- **Otsus:** Kui 31. maiks ei ole piisavat arvu erinevaid mesinikke registreerunud, antakse "roheline tuli" suuresinikele ja teistele soovijatele saata rohkem proove, et täita nõutud koguarv (193).

5. Rahvusvaheline koostöö (Kasahstani külastus)

- **Sisu:** Kutse osaleda praktilises töötoas (17. ja 18. augustil 2026, Kasahstanis) Tropilaelapsi lestade seire ja tõrje teemal, mille korraldavad EU-HORIZONI projekt BEE-GUARDS ja APIMONDIA Föderatsioon, et parandada Euroopa mesindussektori valmisolekut selle invasiivse kahjuri suhtes.

- **Otsus:** Aivar uurib lennupiletite maksumust ja eelarve jääki. Kandidaadidena märgiti Sigmar Naudit või kedagi usaldusmesinike hulgast, kes valdaks inglise keelt.

6. Mesindussektori esindatus ja ühispöördumine

- **Sisu:** Mehis andis ülevaate looduse taastamise kava seminarist, kus meemesilasi ignoreeriti. Aleksander raporteeris EPKK mesinduse ümarlauast.
- **Osalejate sisend:**
 - **Mehis:** Tegi ettepaneku koostada ametlik ühispöördumine ministriumile, et riigil oleks konkreetne mesindusega tegelev koordinaator.
 - **Jaanus ja Mario:** Rõhutasid vajadust muuta määrust nii, et tolmeldamisteenuse toetusest saaks osa ka mesinik, mitte ainult põllumees.
- **Otsus:** Aivar koostab koostöös Mesinduskogu liikmetega (kaasates veebitoimetaja) ühispöördumise mustandi, mis saadetakse liikmetele ülevaatamiseks ja allkirjastamiseks.

7. Muud küsimused

- **COLOSS küsimustik:** Aivar tuletas meelde, et talvekahjude info kogumine kestab 1. Juunini 2026. Palutakse infot liikmetele jagada.

Järgmised sammud

- **Järgmine koosolek** toimub vastavalt vajadusele, tõenäoliselt pärast 22. mai kohtumist EPKK-ga või mai lõpus/juuni alguses.

(allkirjastatud digitaalselt) Aivar Raudmets, koosoleku juhataja

LISAD:

Kuidas plaanitakse uurida Eesti mee kvaliteeti ja õietolmu koostist?

Eesti mee kvaliteedi ja õietolmu koostise uurimiseks on ette nähtud eelarve suurusjärgus **3264 eurot**, mille kasutamiseks on koosolekul arutatud mitmeid suundi.

Peamised plaanid ja ettepanekud on järgmised:

- **Õietolmu jätkuuring (spermidiinid):** Aivar Raudmets tegi ettepaneku jätkata õietolmu uuringuga, keskendudes konkreetsemalt **spermidiinide sisaldusele**. Selle uuringu eesmärk on saada rohkem teavet õietolmu kasulikkuse kohta inimorganismile. Olulise asjaoluna märgiti, et laboris on eelmisest korrast juba **37 proovi olemas**, mis teeb selle uuringu läbiviimise kindlaks ja soodsaks.
- **Rootsi uus meetodika:** Jaanus Tull ja Mario Kalvet töid välja, et Rootsis on kasutatud uut meetodikat importmee kontrollimiseks ja turgude "puhastamiseks" võltsitud meest. Mario Kalveti andmetel kukkus Rootsis uue meetodiga läbi 11 proovi 17-st, mis viis toodete eemaldamiseni poeriilulitelt. Mesinduskogu otsustas seda suunda lähemalt uurida, enne kui teeb lõpliku otsuse õietolmu uuringu kasuks.

- **Tehnoloogia ja meetodid:** Varem on kaalutud ka jaekaubanduses müüdava mee uurimist **tuumamagnetresonantsi (TMR)** või **DNA-meetodiga**. Aivar Raudmets rõhutas siiski, et Mesinduskogu ei tohi teha riiklikku järelevalvet, kuna see on Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA) pädevus, kuid teaduslikul eesmärgil on uuringud võimalikud.
- **Koostöö ülikooliga:** Uuringuid plaanitakse läbi viia koostöös **Tallinna Tehnikaülikooliga**. Raudmets märkis, et ülikool on nõus tegema proovide analüüsi soodsalt, mahutades selle olemasoleva eelarve piiridesse.

Uuri lähemalt Rootsi importmee kontrollimise meetodika kohta

Allikates kirjeldatud Rootsi importmee kontrollimise meetodika kohta on teada järgmine info:

- **Tõhusus võltsitud mee tuvastamisel:** Rootsis kasutati uut ja väga tõhusat meetodikat importmee kontrollimiseks, mis tõi kaasa "suurpuhastuse" poodide riulitel. Testimise tulemused olid märkimisväärsed: **17-st kontrollitud meeproovist kukkus läbi tervelt 11**, mis eemaldati koheselt müügil.
- **Riiklik sekkumine:** Erinevalt tavapäraestest uuringutest oli sellesse protsessi kaasatud ka Rootsi riik, mis võimaldas operatiivselt reageerida ja nõuetele mittevastavad tooted jaekaubandusest kõrvaldada.
- **Võrdlus teiste meetoditega:** Kuigi konkreetset tehnoloogilist nime Rootsi meetodile transkriptsioonis ei märgita, on Eesti Mesinduskogu varem kaalunud jaekaubanduse mee kontrollimiseks **tuumamagnetresonantsi (TMR)** või **DNA-meetodit**. Rootsi kogemus on tekitanud mesinikes huvi uurida, kas sealne meetodika on sarnane või veelgi uuem.
- **Edasised tegevused:** Eesti Mesinduskogu otsustas uuringute eelarve (3264 eurot) kasutamise ootele panna, et koguda Rootsi kolleegidelt täpsemat teavet meetodika sisu kohta. Mario Kalvet suhtleb selleks Rootsi kutseliste mesinikega ja Aivar Raudmets plaanib samuti sealseid kontakte uurida.

Vastus Mario kontaktilt Rootsis: *They used three methods: NMR, LC-HRMS and Proteomics.*

Hetkel on lõplik otsus uuringu suuna osas edasi lükatud, et koguda lisainfot Rootsi meetodika kohta ja paluda Tallinna Tehnikaülikoolilt otsustamiseks lisaagea.

Millised on peamised mured Eesti mesinike toetuste ja tagatiste leidmisel?

Eesti mesinike peamised mured toetuste ja tagatiste valdkonnas on seotud mesindussekkumise ettemaksu saamiseks vajalike kõrgete finantsnõuete, organisatsioonide piiratud ressursside ja riikliku koordineerimise puudumisega.

Allikate põhjal on olulisemad murekohad järgmised:

1. Suuremõtmelise pangatagatise leidmine

Mesindussekkumise tegevuste jaoks ettemaksu taotlemine nõuab pangagarantiid või deposiiti, mille suurusjärk on hinnanguliselt **70 000 – 100 000 eurot**. See on vajalik selleks, et organisatsioon saaks kulused ette kanda ja hiljem PRIA-lt tagasimakseid taotleda.

- **Probleem:** Enamikul mesindusorganisatsioonidel, nagu Eesti Meetootjate Ühingul, EMTS-il ja Tallinna MÜ-l, puuduvad sellised vabad vahendid.
- **Pankade tingimused:** Tagatise hoidmine on kulukas – lisanduvad lepingutasud (u 100–250 €) ja riskitasud (1,5–3,5% aastas), samas kui deposiidi intress on madalam kui tavalisel tähtajalisel hoiusel.

2. Jäigad juriidilised reeglid riiklikule rahastusele

Mesinikud on tõstatanud küsimuse, miks peab olema tagatis ka toetuse sellele osale (50%), mis tuleb Eesti riigilt, mitte Euroopa Liidult.

- **Vastus ministeeriumilt:** Kuna mõlemad fondid täidavad sama eesmärgi, kehtivad neile samad strateegiakava ja määruse tingimused ning summasid ei ole võimalik eristada, et ühele poolele leebemaid tingimusi rakendada.

3. PRIA menetlusajad ja likviidsus

Toetuste süsteem kurnab mesinike likviidsust, kuna PRIA menetlus võtab aega kuni 30 tööpäeva (umbes poolteist kuud).

- Mesinikud kurdavad, et ametiasutused kasutavad maksimaalsed lubatud menetlusajad lõpuni ära, mis tähendab, et tagatiseks seatud raha võib jääda süsteemi kinni kuni 2027. aasta sügiseni.
- Positiivse muudatusena märgiti, et nüüd on võimalik esitada uusi maksetaotlusi enne, kui eelmine on lõpuni menetletud, mis võib veidi leevendada rahavoogude probleemi.

4. Tolmeldamistoetuse ebaõiglane jaotus

Aruteludes selgus, et praegune **korjealade/tolmeldamise toetus** on suunatud põllumeestele, mitte mesinikele.

- Mesinikud ei saa sellest toetusest otsest tulu, kuigi nemad pakuvad tolmeldamisteenust.
- Tehti ettepanek algatada ühispöördumine määruse muutmiseks, et vähemalt osa toetusest (nt 1/3) jõuaks otse mesinikuni, et motiveerida neid peresid vajalikesse kohtadesse vedama.

Milliseid muudatusi plaanitakse tolmeldamistoetuse määruse muutmisel?

Allikate kohaselt on Eesti mesinike seas suur rahulolematus praeguse korjealade (tolmeldamise) toetuse süsteemiga, kuna see on suunatud peamiselt põllumeestele. Määruse muutmiseks ja toetuse õiglasemaks jaotamiseks plaanitakse järgmisi samme ja muudatusi:

- **Ühispöördumise koostamine:** Eesti Mesinduskogu plaanib esitada ministeeriumile ametliku ühispöördumise, et algatada määruse muutmise. Mesinikud leiavad, et praegune süsteem, kus toetust saab ainult põllumees, ei arvesta mesinike panust tolmeldamisteenuse pakkumisel.
- **Toetuse jaotamine mesinike ja põllumeeste vahel:** Tehti konkreetne ettepanek muuta määrust nii, et toetuse jaotus oleks fikseeritud. Pakuti välja mudel, kus näiteks **üks kolmandik (1/3) toetussummast makstaks otse mesinikule**, kes oma pered tolmeldamiseks kohale viib. See peaks motiveerima mesinikke peresid vajalikesse kohtadesse transportima.
- **Miinimumtasu sätestamine:** Arutelu märgiti, et määrusesse võiks olla sisse kirjutatud **mesinikule makstav miinimumtasu** teenuse osutamise eest. Praegu sõltub see mesiniku ja põllumehe vahelistest erakokkulepetest, mis jäävad vahemikku 20–80 eurot pere kohta.
- **Toetusfondi suurendamine:** Kuna korjealade toetus on põllumeeste seas väga populaarne, on ümarlaual arutatud võimalust järgmisel aastal **vastavat fondi suurendada**, millele ministeeriumi esindaja on andnud lootustandvaid signaale.
- **Riikliku koordineerimise nõue:** Lisaks rahalistele muudatustele soovitakse ühispöördumisega saavutada seda, et riigil oleks **konkreetne mesinduse valdkonna koordinaator**, kes valdaks teemat tervikuna ja suudaks erinevate ametkondade vahel koostööd juhtida.

5. Riikliku koordineerimise puudumine

Mesinduskogu liikmed tunnevad, et mesindus on riiklikul tasandil killustatud ja puudub üks konkreetne ametnik või koordinaator, kes valdaks valdkonda tervikuna.

- Mesindusega seotud mured hajuvad erinevate ministeeriumide (Regionaal- ja Kliimaministeerium) ja ametite vahel, mistõttu paljud mesinike tehtud ettepanekud "sumbuvad" või jäävad vastuseta.
- Samuti tuntakse, et mesinikke eiratakse suurtes riiklikes kavades, nagu looduse taastamise kava või rohepööre.

Millised on mesinike ootused riikliku mesinduse koordinaatori rollile?

Mesinike ootused riikliku koordinaatori rollile keskenduvad eelkõige valdkondliku pädevuse koondamisele, bürokratliku killustatuse vähendamisele ja mesinduse huvide sisulisele kaitsmisele riiklikes arengukavades.

Tuginedes allikatele, on mesinike peamised ootused järgmised:

- **Valdkondlik kompetents ja järjepidevus:** Mesinikud tunnevad puudust ametnikust, kes valdaks mesinduse teemat süvitsi ja tervikuna. Praegune probleem on ametnike roteerumine, kus teadmistega inimeste lahkumisel kaob ka institutsionaalne mälu ja varasemad kokkulepped.
- **Killustatuse lõpetamine:** Mesindus on praegu jaotatud erinevate ministeeriumide (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Kliimaministeerium) ja ametite vahel, kes omavahel piisavalt ei suhtle. Oodatakse "**universaalset**" koordinaatorit, kes suudaks need erinevad osapooled kokku tuua ja vältida olukorda, kus "üks käsi ei tea, mida teine teeb".
- **Sisuline esindatus riiklikes kavades:** Mesinikud soovivad, et koordinaator tagaks mesinduse kaasamise suurtesse strateegiatesse, nagu **looduse taastamise kava** või **rohepööre**, kust meemesilased on hetkel praktiliselt välja jäetud.
- **Reaalne mõju ja vastutustundlikkus:** Oodatakse, et koordinaator ei piirduks tüüpvastuste saatmisega, vaid süveneks mesinike muredesse (nt tolmeldamistoetuse ebaõiglane jaotus või mee võltsimine) ja aitaks leida neile lahendusi. Koordinaator peaks suutma tõlkida mesinduse väärtuse (nt hinnanguline 16 miljonit eurot tulu tolmeldamisest) riiklikku keelde.
- **Aktiivne koostöö ja nõustamine:** Roll peaks sisaldama ka praktilist koordineerimist haiguste tõrje, mee kvaliteedi ja keskkonnaküsimuste vahel, sarnaselt kunagisele süsteemile, kus mesinduse jaoks olid eraldi spetsialistid.

Eesti Mesinduskogu plaanib nende ootuste ametlikuks vormistamiseks koostada **ühispöördumise**, et nõuda riigilt sellise konkreetse positsiooni loomist.